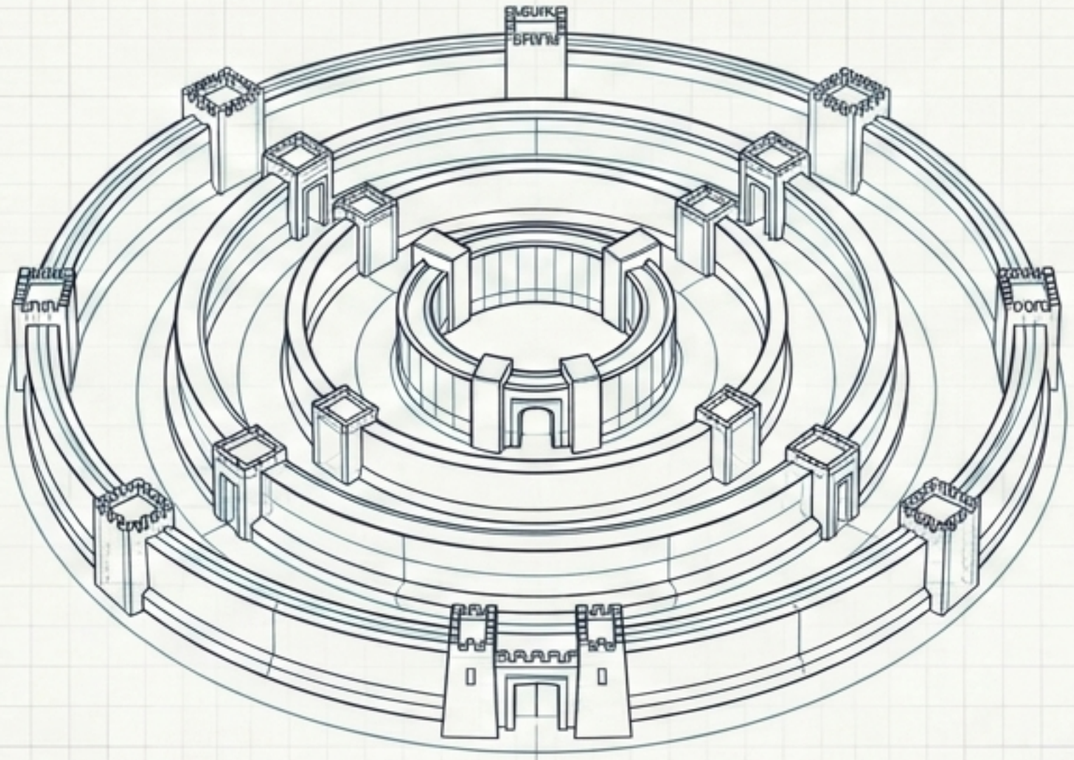

نقشه بالینی محافظ‌های درونی (IFS)

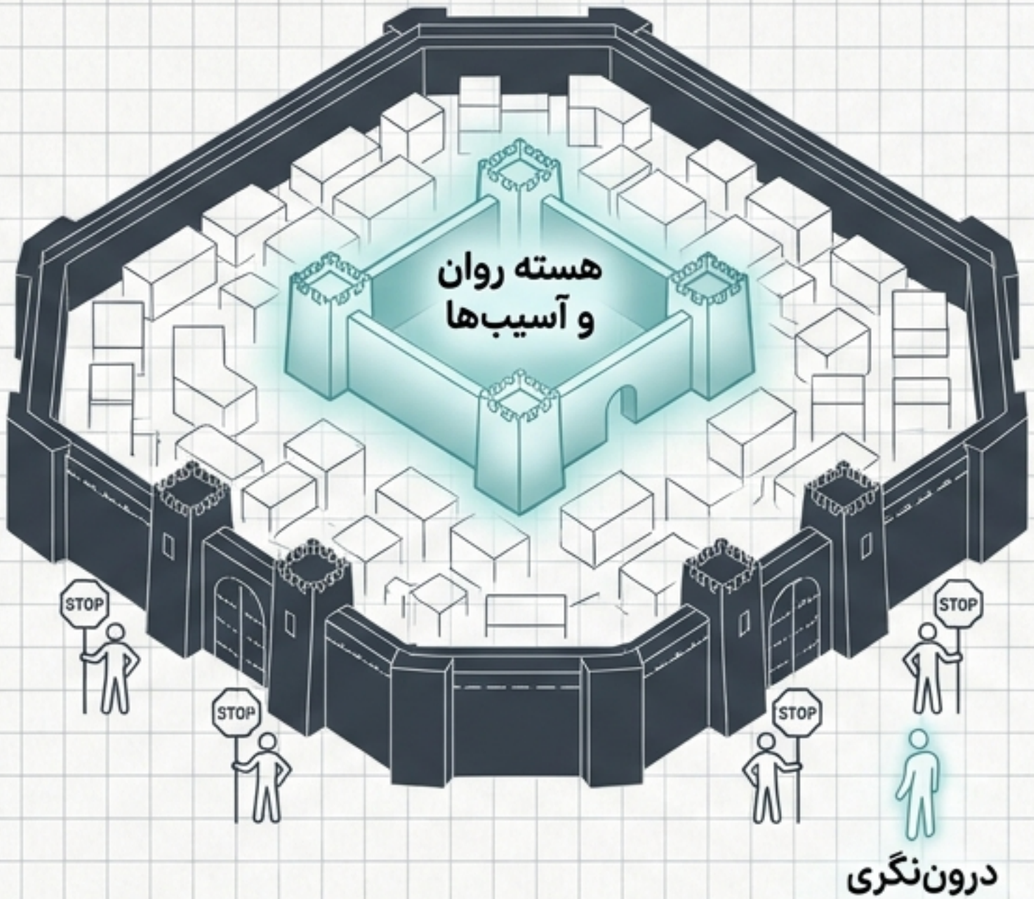
استعاره دروازه‌بانان، طبقه‌بندی ۱۸گانه، دینامیک روانی و تکنیک‌های آنبلندینگ، جلسه ۶ام

جزوه جامع ساختار روان بر اساس مدل سیستم‌های خانواده درونی - طراحی شده جهت مطالعه بالینی

Gemini Notebook

استعاره دروازه‌بانان شهر: چرا روان در برابر درمان گارد می‌گیرد؟

- **شهر باستانی درون:** روان ما مانند شهری است که آسیب‌های کودکی و هسته وجودی در مرکز آن قرار دارند.
- **ورود غریبه:** تلاش برای درون‌نگری یا درمان، مانند ورود یک غریبه به این شهر است. محافظها به عنوان نگهبانان دروازه، فوراً جلوی شما را می‌گیرند.
- **ریشه بی‌اعتمادی:** محافظها می‌گویند: «در زمان کودکی که روان آسیب دید، تو کجا بودی؟» به همین دلیل کنترل را به دست گرفته‌اند.
- **بازتعریف مقاومت (Resistance):** مقاومت روانی چیزی جز کارکرد طبیعی و دلسوزانه نگهبانان برای جلوگیری از ورود شما به مناطق «مین‌گذاری‌شده» روان نیست.

Gemini Notebook

طبقه‌بندی جامع محافظ‌های درونی: هفت دسته اصلی سیستم روانی

۱. انسداد و صف اول

۲. فکری، هویتی و ایدئولوژیک

۳. تسکین فوری و جسمانی

۴. قدرت، قلدری و انتقام

۵. وسواس بدن و سلامت

۶. حواس‌پرتی و فرار

۷. ارتباطی و کمال‌گرایی

Gemini Notebook

دسته اول: محافظ‌های صف اول و دروازه‌بانان

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
فراموش‌کاری و انسداد	ذهن در حین تراپی ناگهان خالی می‌شود؛ فراموشی قرارها یا از دست دادن کامل اشتیاق برای درون‌نگری.	جلوگیری از مواجهه با دردهای ناخوشایند کهنه در همان قدم اول.
بی‌حسی و کرختی	قطع کامل ارتباط عاطفی و احساسی با اتفاقات و افراد پیرامون.	بی‌حس کردن سیستم عصبی برای حس نکردن بار سنگین رنج و اضطراب.
انجماد (فریز)	قفل‌شدگی کامل ذهنی و حرکتی در مواجهه با تهدید یا تعارض.	نگه داشتن روان در لاک دفاعی جهت جلوگیری از آسیب یا اشتباه بیشتر.

Gemini Notebook

دسته دوم: محافظ‌های فکری، هویتی و ایدئولوژیک

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
مذهبی افراطی	استفاده اعتیادگونه از مناسک، ایده‌آل‌سازی رهبران، حضور دائمی در گروه‌ها.	ایجاد حس امنیت، «همیشه برحق بودن» و تسکین عواطف منفی هنگام آشفتگی.
سیاسی و حزبی	حل کردن کامل فردیت در یک ایدئولوژی (مثل مکاتب اقتصادی یا سیاسی) و تعصب شدید.	کاهش بار مسئولیت فردی، رفع اضطراب ابهام، و ایجاد حس کاذب برتری اخلاقی بر دیگران.
عقلانی و روشنفکری	مطالعه وسواسی، تمرکز افراطی بر رزومه، نقد مداوم فلسفی و تحلیل روانشناختی دیگران.	استفاده از «تفکر» به عنوان ابزاری برای فرار از «احساس کردن» و نگاه بالا به پایین به افراد شهودی.

Gemini Notebook

دسته سوم: رفتارهای تسکین فوری ومکانیزم دولایه زیستی

آسیب به خود (خودزنی): بریدن پوست، سوزاندن، کوبیدن مشت، رانندگی بسیار پرخطر.

ایده/اقدام خودکشی:
یافتن آرامش در ایده یا پایان بن‌بست، یا استفاده از اقدام به عنوان فریاد کمک‌خواهی و ابزار انتقام.

مکانیزم دولایه زیستی

A) لایه اول (روانی): تبدیل درد مبهم درونی به یک درد فیزیکی عینی جهت ایجاد حواس‌پرتی آنی.

↓

B) لایه دوم (زیستی): فعال‌سازی پایانه‌های درد فیزیکی

↓

C) ترشح افیون‌های درونزاد مغز (اندورفین، دینورفین، انکفالین)

↓

D) عملکرد به عنوان مسکن طبیعی بدن

↓

E) ایجاد حس زنده بودن و خروج از کرختی

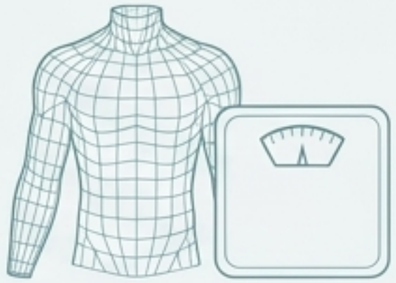
Gemini Notebook

دسته چهارم: محافظ‌های قدرت، جبران و انتقام

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
انتقام‌جو	جستجوی مداوم پاشنه آشیل و نقطه ضعف گرفتن از دیگران حتی در شرایط شرایط عادی.	انتقام‌گیری پیش‌گیرانه به عنوان جبران حس ناتوانی و تحقیر شدن در شدن گذشته.
قلدری و تخریب	تیکه‌اندازی، مسخره کردن افراد در جمع و تخریب شخصیت.	ایجاد حس قدرت جبرانی و تسلط بر محیط برای پنهان کردن ترس درونی.
فانتزی‌های قدرت	غرق شدن مدام در خیال‌پردازی ثروت، مقام و جایگاه بسیار بالا.	محافظت از روان از طریق تحقیر خیالی کسانی که در گذشته فرد را آزار داده‌اند.

Gemini Notebook

دسته پنجم: محافظ‌های وسواس بدن و ریاضت زیستی

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
ورزش و فیتنس افراطی	تعویض مداوم باشگاه، وسواس رژیم‌های سخت و تمرکز شدید بر ظاهر فیزیکی (پیوند با اختلالات خوردن).	کنترل اضطراب درونی از طریق اعمال کنترل شدید بر بدن؛ فرد در صورت بیماری یا مصدومیت به شدت فرو می‌پاشد.
وسواس سلامت و ریاضت‌طلبی	امتناع افراطی از مصرف هرگونه داروی شیمیایی، رژیم‌های سخت‌گیرانه خاص (مانند زندگی بدون پسماند کربنی).	ایجاد یک چارچوب سخت، ریاضت طلبانه و قابل پیش‌بینی برای کنترل محیط پیرامون و فرار از بی‌نظمی زندگی.

Gemini Notebook

دسته ششم: محافظ‌های حواس‌پرتی، فرار و بی‌حس‌کننده‌های دیجیتال

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
گجت‌ها و اسکرول کردن	پناه بردن به گوشی در هر مکث کوتاه (مانند آسانسور) یا موقعیت معذب‌کننده.	بیرون کشیدن سریع فرد از واقعیت زمان حال و ساکت کردن افکار و صداهای ناخوشایند درونی.
قصه، سریال و سرگرمی	اعتیاد به گیم، تماشای مکرر یک سریال طولانی، پیگیری افراطی اخبار و رئالیتی‌شوها، یا روشن گذاشتن تلویزیون موقع خواب.	مسخ شدن در قصه دیگران جهت پرت کردن حواس از تنش‌های خود، خصوصاً پوشاندن اضطراب‌های شبانه.

⚠ تست تشخیصی بالینی: اگر گوشی موبایل را ۲۴ ساعت کنار بگذارید، اضطراب شدیدی که هجوم می‌آورد نشان می‌دهد که بخش‌های دردناکِ سرکوب‌شده فرصت حرف زدن پیدا کرده‌اند و گجت تا چه حد کارکرد محافظتی داشته است.

Gemini Notebook

دسته هفتم: محافظ‌های ارتباطی، تصویرسازی و و کمال‌گرایی

نام محافظ	نمود رفتاری	کارکرد روانی-زیستی
شوخ‌طبعی و مجلس‌گرمی	جوک گفتن مداوم برای شاد نگه داشتن جمع؛ گاهی به صورت شوخی‌های نیش‌دار.	رفع اضطرابِ سکوت در جمع؛ جلب توجه؛ ، و ابراز خشم پنهان در لوای شوخی (خنده خنده حرف زدن).
سرزنش‌گر درونی	بازخواست مداوم و گیر دادن به رفتارها پس از اتمام موقعیت‌های اجتماعی.	تنبیه پیش‌گیرانه فرد در خلوت برای جلوگیری از اشتباه مجدد و طرد شدن توسط جامعه.
کمال‌گرایی	گره زدن کامل هویت به اول شدن، رزومه و موفقیت‌های پی‌درپی.	اثبات ارزش درونی؛ گرفتن فرصت درخشش از این افراد منجر به فروپاشی روانی آن‌ها می‌شود.

Gemini Notebook

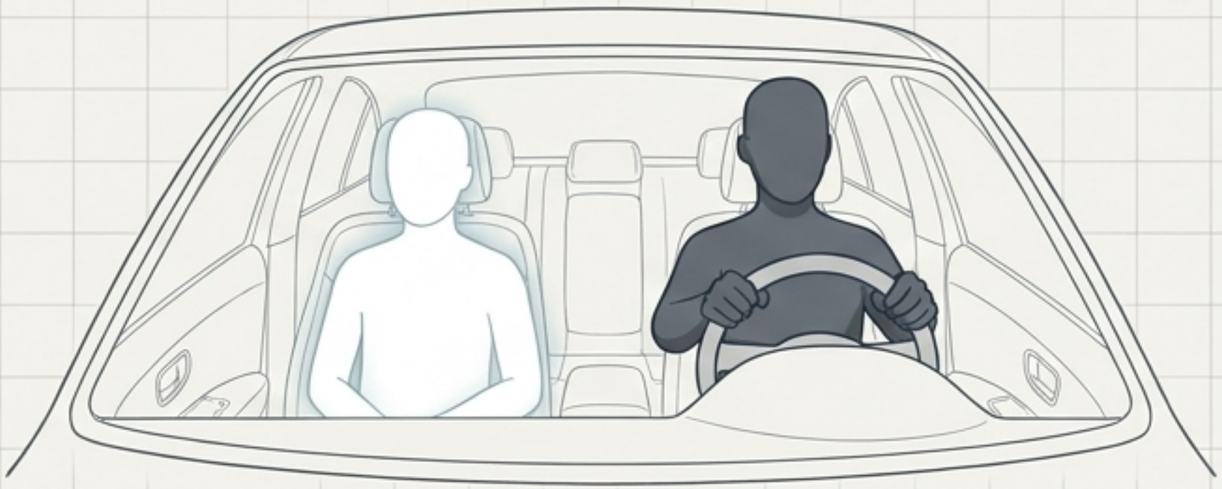
دینامیک، شبکه درونی: ائتلاف هم‌تیمی‌ها در برابر تضاد دوقطبی‌ها

محافظ‌ها به صورت شبکه‌ای عمل کرده و دو نوع تعامل اصلی با یکدیگر دارند:

همکاری و ائتلاف (Synergy)	تضاد و دوقطبی‌شدن (Polarization)
مفهوم: زمانی که دو یا چند محافظ برای یک هدف مشترک متحد می‌شوند. **مثال بالینی:** بخش‌های کمال‌گرایی با محافظ‌های سرزنش‌گر درونی و محافظان فکری هم‌تیمی می‌شوند تا فرد را بی‌وقفه وادار به کار و موفقیت بیشتر کنند.	**مفهوم:** زمانی که دو محافظ نیازهای متضادی دارند و با هم می‌جنگند (فلج شدن تصمیم‌گیری). **مثال بالینی ۱:** نبرد دائمی بین محافظ کمال‌گرایی (تأکید بر کار) و محافظ سرگرمی (تأکید بر سریال و فرار). **مثال بالینی ۲ (مهاجرت):** نبرد بخشی که خواهان پیشرفت و رفتن است با بخشی که نگران تنهایی والدین است.

Gemini Notebook

مفاهیم بنیادین روان: آمیختگی با محافظ و حضور هسته اصلی (Self)

حالت آمیختگی (Blending)

زمانی است که یک محافظ پشت فرمان اتومبیل روان مینشیند. تمام دیدگاه‌ها، خاطرات و واکنش‌های شما با آن بخش ترکیب شده و «من» به صندلی شاگرد تبعید می‌گردد.

نیروی هسته (Self) و فاصله‌گیری

نیروی سلف: هسته مرکزی، دانا و شفابخش درونی که محافظ‌ها به آن بی‌اعتمادند و پنهانش می‌کنند. نشانه‌اش احساس گشودگی، فراخی سینه و صلح عمیق است.

فاصله مشاهده‌گر: مانند برداشتن عینک از روی چشم. تا وقتی عینک روی چشم است با آن ترکیب هستید، اما وقتی آن را برمی‌دارید و مشاهده‌اش می‌کنید، کنترل به «سلف» باز می‌گردد.

Gemini Notebook

پروتکل مداخله: مراحل سه‌گانه فاصله‌گیری و خروج از آمیختگی

۱

گام ۱: پرسش تشخیصی و مشاهده

در لحظه آشفتگی بپرسید: «آیا بخشی در من فعال شده؟ آیا می‌توانم او را مشاهده کنم؟»

۲

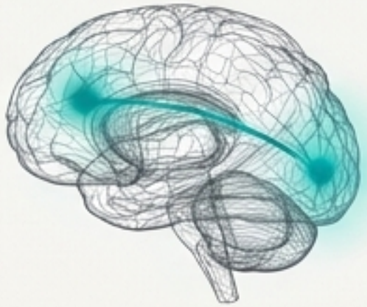
گام ۲: مکث و کنجکاوی

به جای قضاوت یا جنگیدن با رفتار، مکث کنید و با کنجکاوی به نیازها و ترس‌های آن بخش گوش دهید.

۳

گام ۳: کند کردن واکنش

پاسخ رفتاری اتوماتیک را کُند کنید. با این کار، پارت را از پشت فرمان به صندلی شاگرد منتقل می‌کنید: «من رانندگی می‌کنم، تو تو فقط حرفت را بزن.»

مکانیزم عصب‌شناختی: پرسش «آیا می‌توانم مشاهده کنم؟» قشر میانی فرونتال تا اکسیپیتال (بخش خودنگری) را فعال کرده و بلافاصله از شدت فعالیت شبکه عصبی واکنشی محافظ می‌کاهد.

Gemini Notebook

خط‌کش تشخیصی: چگونه یک «عادت» را از یک «محافظ درونی» تشخیص دهیم؟

هر کار تکراری لزوماً یک محافظ نیست. چگونه بفهمیم یک رفتار، کارکرد محافظتی پیدا کرده است؟

۱. الگوی اعتیادگونه:
رفتار به صورت یک الگوی تکرارشونده و اجباری درآمده است و راه اصلی فرد برای سر و کله زدن با دنیاست.

۲. اضطرابِ توقف شدید:
اگر به فرد اجازه داده نشود آن کار را انجام دهد، دچار اضطراب شدید، کلافگی و فروپاشی مقطعی می‌شود.

۳. قطع ارتباط روانی:
رفتار مستقیماً در خدمت قطع ارتباط با بخش‌های دردناک درون، پوشاندن احساسات وفرار از هسته اصلی روان است، نه صرفاً لذت بردن.

Gemini Notebook

نقشه یکپارچه شهر درون (خلاصه مدیریتی ۱۸ محافظ)

ستون راست	ستون چپ
[انسداد] فراموش‌کاری | بی‌حسی | انجماد	[بدن] ورزش افراطی | وسواس سلامت (ریاضت)
[فکری] مذهبی افراطی | سیاسی/تعصبی | عقلانی/تحلیلی	[فرار] گجت‌ها | قصه و سریال
[تسکین] آسیب به خود | افکار خودکشی	[ارتباط] شوخ‌طبعی گزنده | سرزنش‌گر | کمال‌گرایی
[قدرت] انتقام‌جو | قلدری | فانتزی‌های قدرت	

اصل طلایی درمان: هیچ محافظی ذاتاً بد نیست؛ آن‌ها تنها نگهبانانی خسته در شهر درون هستند که نیاز به دیده شدن، ، درک کنجکاوانه و جلب اعتماد دارند تا فرمان روان را مجدداً به نیروی شفابخش «سلف» بسپارند.

Gemini Notebook